

BELGISCHE KAMER VAN
VOLKSVERTEGENWOORDIGERS

7 januari 2016

WETSVOORSTEL

**tot wijziging van het Wetboek van de
Inkomstenbelastingen 1992 wat betreft
de bancaire discretieplicht en de toegang
tot het Centraal Aanspreekpunt**

(ingediend door de heren Eric Van Rompuy,
Servais Verherstraeten,
en Roel Deseyn)

CHAMBRE DES REPRÉSENTANTS
DE BELGIQUE

7 janvier 2016

PROPOSITION DE LOI

**modifiant le Code des impôts sur les revenus
1992 en ce qui concerne le devoir de
discretion bancaire et l'accès au Point de
contact central**

(déposée par MM. Eric Van Rompuy,
Servais Verherstraeten,
et Roel Deseyn)

N-VA	:	Nieuw-Vlaamse Alliantie
PS	:	Parti Socialiste
MR	:	Mouvement Réformateur
CD&V	:	Christen-Democratisch en Vlaams
Open Vld	:	Open Vlaamse liberalen en democraten
sp.a	:	socialistische partij anders
Ecolo-Groen	:	Ecologistes Confédérés pour l'organisation de luttes originales – Groen
cdH	:	centre démocrate Humaniste
VB	:	Vlaams Belang
PTB-GOI	:	Parti du Travail de Belgique – Gauche d'Ouverture
DéFI	:	Démocrate Fédéraliste Indépendant
PP	:	Parti Populaire

Afkortingen bij de nummering van de publicaties:

DOC 54 0000/000:	Parlementair document van de 54 ^e zittingsperiode + basisnummer en volgnummer
QRVA:	Schriftelijke Vragen en Antwoorden
CRIV:	Voorlopige versie van het Integraal Verslag
CRABV:	Beknopt Verslag
CRIV:	Integraal Verslag, met links het definitieve integraal verslag en rechts het vertaald beknopt verslag van de toespraken (met de bijlagen)
PLEN:	Plenum
COM:	Commissievergadering
MOT:	Moties tot besluit van interpellaties (beigekleurig papier)

Abréviations dans la numérotation des publications:

DOC 54 0000/000:	Document parlementaire de la 54 ^e législature, suivi du n° de base et du n° consécutif
QRVA:	Questions et Réponses écrites
CRIV:	Version Provisoire du Compte Rendu intégral
CRABV:	Compte Rendu Analytique
CRIV:	Compte Rendu Intégral, avec, à gauche, le compte rendu intégral et, à droite, le compte rendu analytique traduit des interventions (avec les annexes)
PLEN:	Séance plénière
COM:	Réunion de commission
MOT:	Motions déposées en conclusion d'interpellations (papier beige)

Officiële publicaties, uitgegeven door de Kamer van volksvertegenwoordigers

Bestellingen:
Natieplein 2
1008 Brussel
Tel.: 02/ 549 81 60
Fax: 02/549 82 74
www.dekamer.be
e-mail: publicaties@dekamer.be

De publicaties worden uitsluitend gedrukt op FSC gecertificeerd papier

Publications officielles éditées par la Chambre des représentants

Commandes:
Place de la Nation 2
1008 Bruxelles
Tél.: 02/ 549 81 60
Fax: 02/549 82 74
www.lachambre.be
courriel: publications@lachambre.be

Les publications sont imprimées exclusivement sur du papier certifié FSC

SAMENVATTING

Het is vandaag heel moeilijk voor de fiscus om de rekeningen en het vermogen van een belastingplichtige te onderzoeken. Met name door de bancaire discretieplicht moet de fiscus een uitgebreide procedure doorlopen om belastingontduiking te bewijzen, vooraleer hij een aanvraag voor inlichtingen kan indienen bij de betrokken financiële instellingen.

Volgens de indieners heeft deze bancaire discretieplicht ook andere negatieve bijwerkingen, onder meer de moeilijkheid om aan het licht te brengen dat iemand verschillende spaarrekeningen opent om het spaartegoed zo te verdelen, dat het grensbedrag voor de vrijstelling van roerende voorheffing nooit wordt overschreden. Bovendien hebben internationale verplichtingen de discretieplicht in sommige gevallen uitgehold, met als gevolg dat Belgen met een bankrekening in België beter beschermd worden dan bv. onderdanen met een buitenlandse bankrekening.

Om deze discrepanties te verhelpen en om de fiscus in staat te stellen beter en sneller informatie te verkrijgen met het oog op een juiste belastingheffing heft dit wetsvoorstel de bancaire discretieplicht op. Een systeem van machtiging in combinatie met een getrapte procedure moet oneigenlijk gebruik door de belastingadministratie tegengaan en de privacy van de belastingplichtige vrijwaren.

RÉSUMÉ

À l'heure actuelle, il est très difficile pour le fisc d'enquêter sur les comptes et le patrimoine d'un contribuable. Ainsi, avant de pouvoir adresser une demande de renseignements aux organismes financiers concernés, le fisc est contraint de suivre une procédure circonstanciée pour prouver qu'il y a fraude fiscale, et ce, en particulier, en raison de l'existence du devoir de discrétion bancaire.

Les auteurs estiment que ce devoir de discrétion bancaire a encore d'autres implications négatives telles que, notamment, la difficulté de démontrer qu'une personne a ouvert différents comptes d'épargne dans le but de répartir ses économies de façon à ne jamais dépasser le plafond prévu en matière d'exonération du précompte mobilier. De plus, les obligations imposées au niveau international ont dans certains cas vidé le devoir de discrétion de son sens, les Belges qui possèdent un compte bancaire en Belgique bénéficiant d'une meilleure protection que les ressortissants titulaires d'un compte bancaire à l'étranger, par exemple.

Pour mettre fin à ces différences et permettre au fisc de recueillir plus rapidement des informations de meilleure qualité en vue d'une imposition correcte, cette proposition de loi lève le devoir de discrétion bancaire. La mise en place d'un système d'autorisation combiné à une procédure par paliers devra permettre d'éviter que l'administration fiscale fasse un usage impropre de ses prérogatives et de garantir la vie privée du contribuable.

TOELICHTING

DAMES EN HEREN,

Algemeen

Er is in België geen fiscaal bankgeheim, slechts een bancaire discretieplicht. Een fiscaal bankgeheim zou impliceren dat een financiële instelling een beroepsgeheim zou hebben in zijn relatie met de klant, wat betreft de inlichtingen, documenten en rekeningen hij in die relatie te weten komt. Het schenden van dit beroepsgeheim zou dan betoogd kunnen worden met sancties ten laste van de financiële instelling, zoals dat het geval is/was in Luxemburg en Zwitserland ¹.

De onderliggende reden van deze vertrouwensrelatie tussen klant en financiële instelling is het feit dat de klant bepaalde informatie in vertrouwen geeft aan de financiële instelling en dat deze de bewaarder wordt van de informatie. Het is dan het gegeven dat de klant erop vertrouwt dat deze informatie discreet blijft tussen de 2 partijen en niet verspreid wordt. Dit wordt dan eerder een discretieplicht genoemd. Ondanks het gebrek aan een dergelijk fiscaal bankgeheim, vooral een strafrechtelijk gesanctioneerd beroepsgeheim, kunnen financiële instellingen wel burgerrechtelijk vervolgd en veroordeeld worden, wanneer er toch informatie van de klant wordt doorgegeven aan derden en daardoor in gebreke blijft de discretieverplichting te voldoen ². Daarnaast is het ook van belang dat financiële instellingen de wet op de verwerking van persoonsgegevens naleven, door de privacy van klanten te waarborgen ³.

Deze discretieplicht is enkel van toepassing voor de directe belastingen en niet voor de indirecte belastingen, zoals btw, successierechten en registratierechten. Bij de indirecte belastingen bestaat er geen discretieplicht voor financiële instellingen, omdat in die bepalingen wordt gesteld dat de administratie bij machtiging de nodige

¹ K. VAN DER MAAT, "Geen bankgeheim, wel een discretieplicht in het Belgisch fiscaal recht, RW 2008-09, afl. 11, 434; D. COVELIERS, "De versoepeling van het bankgeheim – Deel II: Het fiscaal bankgeheim in het Belgisch recht", AFT 2012, afl. 10, 5.

² K. VAN DER MAAT, "Geen bankgeheim, wel een discretieplicht in het Belgisch fiscaal recht, RW 2008-09, afl. 11, 435; D. COVELIERS, "De versoepeling van het bankgeheim – Deel II: Het fiscaal bankgeheim in het Belgisch recht", AFT 2012, afl. 10, 5.

³ Wet van 8 december 1992 tot bescherming van de persoonlijke levenssfeer ten opzichte van de verwerking van persoonsgegevens, B.S., 18 maart 1993.

DEVELOPPEMENTS

MESDAMES, MESSIEURS,

Généralités

En Belgique, il n'existe pas de secret bancaire fiscal, seulement un devoir de discrétion bancaire. Un secret bancaire fiscal impliquerait que dans sa relation avec le client, une institution financière soit tenue au secret professionnel pour ce qui est des informations, des documents et des comptes dont elle a connaissance dans le cadre de cette relation. La violation dudit secret professionnel pourrait donner lieu à des sanctions à charge de l'institution financière, comme c'est/était le cas au Luxembourg et en Suisse ¹.

Le motif sous-jacent à cette relation de confiance entre le client et l'institution financière est le fait que le client confie certaines informations à l'institution financière et que celle-ci devient le dépositaire des informations. Les choses sont telles que le client présume que ces informations restent confidentielles et ne seront pas divulguées. Il s'agit plutôt d'un devoir de discrétion. En dépit de l'absence d'un tel secret bancaire fiscal, et principalement d'un secret professionnel dont la violation est susceptible de sanctions pénales, les institutions financières peuvent toutefois être poursuivies et condamnées au civil lorsqu'elles transmettent des informations du client à des tiers, et manquent ainsi à leur obligation de discrétion ². En outre, il est aussi important que les institutions financières respectent la loi relative aux traitements de données à caractère personnel en garantissant la protection de la vie privée des clients ³.

Ce devoir de discrétion s'applique uniquement aux impôts directs, et non aux impôts indirects tels que la TVA, les droits de succession ou les droits d'enregistrement. En matière d'impôts indirects, les institutions financières ne sont pas tenues par un devoir de discrétion, étant donné que l'administration peut, moyennant

¹ K. VAN DER MAAT, "Geen bankgeheim, wel een discretieplicht in het Belgisch fiscaal recht, RW 2008-09, afl. 11, 434; D. COVELIERS, "De versoepeling van het bankgeheim – Deel II: Het fiscaal bankgeheim in het Belgisch recht", AFT 2012, afl. 10, 5.

² K. VAN DER MAAT, "Geen bankgeheim, wel een discretieplicht in het Belgisch fiscaal recht, RW 2008-09, afl. 11, 435; D. COVELIERS, "De versoepeling van het bankgeheim – Deel II: Het fiscaal bankgeheim in het Belgisch recht", AFT 2012, afl. 10, 5.

³ Loi du 8 décembre 1992 relative à la protection de la vie privée à l'égard des traitements de données à caractère personnel, *Moniteur belge* du 18 mars 1993.

inlichtingen kan opvragen bij de financiële instellingen met het oog op een juiste belastingheffing ⁴.

Voor de directe belastingen dateert deze discretieplicht van bij de invoering van het Wetboek van de Inkomstenbelastingen in 1962. Toen werd dit principe niet opgenomen in de wettekst zelf, maar wel in de administratieve commentaar. De onderliggende reden was de bezorgdheid dat financiële instellingen zouden worden overspoeld door aanvragen voor inlichtingen door de fiscus, wat klanten zou verontrusten, waardoor deze zich zouden verplaatsen naar het buitenland, waar er wel een fiscaal bankgeheim of discretieplicht voorhanden was. In se kwam het erop neer dat de wetgever van toen bevreesd was voor een heuse kapitaalvlucht als men het idee zou hebben om de fiscus toe te laten alle inlichtingen op te vragen bij de financiële instellingen omtrent de staat van de rekeningen van de klant en diens vermogen. De discretieplicht werd pas na de wetwijziging van 8 augustus 1980 in de wet opgenomen in artikel 318 WIB 92 ⁵.

Het principe van de discretieplicht volgt niet uit de wet zelf, maar wel uit de administratieve commentaar bij artikel 322 WIB 92, wat vervolgens werd bevestigd door enkele auteurs in de doctrine ⁶. Het heeft wel al de nodige aanleiding gegeven tot discussie, zeker wanneer de administratie trachtte de discretieplicht te omzeilen via omwegen, zoals de omweg van de ambtenaren belast met de invordering van belastingen, die niet worden beperkt door de discretieplicht ⁷, en verder de ambtenaren belast met de vaststelling en invordering van de btw, de successie- en de registratierechten.⁸ Zij werden er ook niet door beperkt mits voorlegging van een mandaat van de directeur-generaal. Deze ambtenaren konden mogelijk informatie doorspelen aan de ambtenaren belast met de vaststelling van de belastingheffing in de directe belastingen. Daarnaast bestond er ook een praktijk om banken als derden te verplichten informatie toch door te spelen. Dit heeft aanleiding gegeven tot Cassatierechtspraak, die gesteld heeft dat

autorisation, leur demander des informations dans le but d'assurer la juste perception de l'impôt ⁴.

Pour les impôts directs, ce devoir de discrétion date de l'introduction, en 1962, du Code des impôts sur les revenus. À l'époque, ce principe n'a pas été repris dans le texte de loi même, mais dans le commentaire administratif, et ce, pour la raison sous-jacente que l'on craignait que les institutions financières ne soient noyées sous les demandes d'informations de l'administration fiscale, ce qui aurait pu inquiéter les clients de ces institutions et les inciter à se tourner vers l'étranger, vers des pays appliquant, quant à eux, un système de secret bancaire ou de devoir de discrétion en matière fiscale. En d'autres termes, le législateur de l'époque craignait en réalité une véritable fuite des capitaux s'il laissait la possibilité au fisc de demander aux institutions financières toutes les informations nécessaires sur l'état des comptes et du patrimoine de leur clientèle. Le devoir de discrétion n'a été repris dans la loi qu'après la modification législative du 8 août 1980, à l'article 318 du CIR 92 ⁵.

Le principe du devoir de discrétion découle non pas de la loi même, mais du commentaire administratif relatif à l'article 322 du CIR 92, ce qui a été confirmé par la suite dans la doctrine, et ce, par plusieurs auteurs ⁶. Cette question a toutefois donné lieu à des controverses, surtout lorsque l'administration a tenté de contourner le devoir de discrétion en empruntant certains détours, par exemple en ayant recours aux fonctionnaires chargés du recouvrement des impôts, qui ne sont pas tenus au devoir de discrétion⁷, ou aux fonctionnaires chargés de l'établissement et du recouvrement de la TVA, des droits de succession et des droits d'enregistrement ⁸, qui n'y étaient pas tenus non plus, moyennant un mandat de leur directeur général. Ces fonctionnaires pouvaient donc éventuellement transmettre des informations aux fonctionnaires chargés de l'établissement de l'impôt à l'administration des contributions directes. Par ailleurs, il existait également une pratique qui consistait à obliger des banques à transmettre quand même, en tant que

⁴ Zie artikel 62bis W.BTW., artikel 100 W.Succ. en artikel 183 W. Reg.; zie ook K. VAN DER MAAT, "Geen bankgeheim, wel een discretieplicht in het Belgisch fiscaal recht, RW 2008-09, afl. 11, 444.

⁵ D. COVELIERS, "De versoepeling van het bankgeheim – Deel II: Het fiscaal bankgeheim in het Belgisch recht", AFT 2012, afl. 10, 5.

⁶ Ph. MALHERBE, M. BEYNSBERGER en Ph. DAENEN, "Heeft het Belgische fiscale bankgeheim nog een toekomst?", TFR 2010, afl. 377, 231-232; D. Mareels en M. BIHAIN, "Le secret bancaire en droit fiscal belge", JDF 1996, 194; J.P. SPREUTELS, "Secret bancaire et droit pénale", Rev.dr.pén. 1979, 439; K. VAN DER MAAT, "Geen bankgeheim, wel een discretieplicht in het Belgisch fiscaal recht", RW 2008-09, afl. 11, 434.

⁷ Art. 319bis WIB 92.

⁸ Zie *supra* voetnoot 4.

⁴ Voir l'article 62bis du Code de la TVA, l'article 100 du Code des droits de succession et l'article 183 du Code des droits d'enregistrement; voir aussi K. VAN DER MAAT, "Geen bankgeheim, wel een discretieplicht in het Belgisch fiscaal recht", RW 2008-09, n° 11, 444.

⁵ D. COVELIERS, "De versoepeling van het bankgeheim – Deel II: Het fiscaal bankgeheim in het Belgisch recht", AFT 2012, n° 10, 5.

⁶ Ph. MALHERBE, M. BEYNSBERGER en Ph. DAENEN, "Heeft het Belgische fiscale bankgeheim nog een toekomst?", TFR 2010, n° 377, 231-232; D. Mareels en M. BIHAIN, "Le secret bancaire en droit fiscal belge", JDF 1996, 194; J.P. SPREUTELS, "Secret bancaire et droit pénal", Rev.dr.pén. 1979, 439; K. VAN DER MAAT, "Geen bankgeheim, wel een discretieplicht in het Belgisch fiscaal recht", RW 2008-09, n° 11, 434.

⁷ Art. 319bis CIR 92.

⁸ Voir note 4 ci-avant.

wat rechtstreeks niet mogelijk is ook onrechtstreeks niet mogelijk is ⁹.

Onder internationale druk heeft België de discretieplicht flink afgezwakt in 2011 door artikelen 318 en 322 te wijzigen, zodat de discretieplicht kon worden doorbroken wanneer er geloofwaardige vermoedens waren van belastingontduiking of wanneer de fiscus van plan was een indiciaire aanslag te vestigen op grond van artikel 341 WIB 92 ¹⁰. Internationale en Europese regels hebben de discretieplicht verder ingeperkt door de verplichting op te leggen dat wanneer een buitenlandse vraag om informatie komt, deze vraag gelijkstaat aan het vermoeden van belastingontduiking. Deze inperking zorgt ervoor dat de administratie sneller de informatie bij de financiële instellingen kan opvragen, wanneer er een buitenlandse administratie een beroep doet op de regels inzake wederzijdse bijstand ¹¹. Deze regels zijn er onder meer gekomen door de implementatie van de Europese Bijstandsrichtlijn ¹² en de Spaarrichtlijn ¹³. De Amerikaanse FATCA (*Foreign Account Tax Compliance Act*) en het de bijhorende bilateraal verdrag met België gaat zelfs verder en stelt dat indien de wetgeving van het desbetreffende land, waar de financiële instelling gevestigd is, niet toelaat dat informatie van bankrekeningen e.d. mogen worden gemeld, de instelling dan de toestemming moet vragen van de klant om de informatie toch te geven. Indien de klant weigert, moet het contract door de instelling worden opgezegd ¹⁴.

In de huidige stand van de wetgeving bestaan er naast de uitzondering inzake wederzijdse bijstand en de vermoedens van belastingontduiking en indiciaire aanslag, ook internrechtelijke uitzonderingen, zoals bij het geval de belastingplichtige een bezwaarschrift indient ¹⁵, bij gerechtelijke invordering, bij de invordering van al gevestigde belastingen ¹⁶, bij de uitwisseling van rente-informatie krachtens de spaarrichtlijn (voor niet

tiers, certaines informations. Ces pratiques ont donné lieu à une jurisprudence de la Cour de cassation, qui a validé le principe selon lequel on ne peut faire indirectement ce qui est impossible directement ⁹.

Sous la pression internationale, la Belgique a sensiblement assoupli le devoir de discrétion en 2011 en modifiant les articles 318 et 322, de manière à ce que le devoir de discrétion puisse être levé lorsqu'il existe une présomption crédible de fraude fiscale ou lorsque le fisc envisage d'établir une taxation indiciaire sur la base de l'article 341 CIR 92 ¹⁰. Des règles internationales et européennes ont encore limité davantage le devoir de discrétion en imposant l'obligation d'assimiler une demande étrangère d'information à une présomption de fraude fiscale. Cette restriction fait en sorte que l'administration peut demander plus rapidement des informations auprès des institutions financières, lorsqu'une administration étrangère invoque les règles en matière d'assistance mutuelle ¹¹. Ces règles résultent notamment de la mise en œuvre de la Directive européenne d'assistance mutuelle ¹² et de la Directive sur l'épargne ¹³. La loi américaine FATCA (*Foreign Account Tax Compliance Act*) et la convention bilatérale y afférente conclue avec la Belgique vont même encore plus loin et disposent que si la législation du pays en question dans lequel l'institution financière est établie, n'autorise pas que des informations relatives aux comptes bancaires et autres soient communiquées, l'institution doit alors demander au client l'autorisation de divulguer quand même ces informations. En cas de refus du client, l'institution doit résilier le contrat ¹⁴.

La législation en vigueur prévoit, outre l'exception concernant l'assistance mutuelle, les indices de fraude fiscale et la taxation indiciaire, des exceptions de droit interne applicables, par exemple, aux contribuables qui introduisent une réclamation ¹⁵, en cas de recouvrement judiciaire, en cas de recouvrement d'impôts déjà établis ¹⁶, lors de l'échange d'informations sur les taux en vertu de la directive sur l'épargne (pour les

⁹ Cass. 1 oktober 2004, RW 2005-06, 1220; K. VAN DER MAAT, "Geen bankgeheim, wel een discretieplicht in het Belgisch fiscaal recht", RW 2008-09, afl. 11, 439; D. COVELIERS, "De versoepeling van het bankgeheim – Deel II: Het fiscaal bankgeheim in het Belgisch recht", AFT 2012, afl. 10, 6.

¹⁰ Wet van 14 april 2011 houdende diverse bepalingen, BS 6 mei 2011.

¹¹ Art. 322, § 4 WIB 92.

¹² Richtl. Raad 2011/16/EU, 15 februari 2011 betreffende de administratieve samenwerking op het gebied van de belastingen en tot intrekking van richtlijn 77/799/EEG, Pb. L. 11 maart 2011, afl. 64, 1.

¹³ Richtl. Raad 2003/48/EG, 3 juni 2003 betreffende belastingheffing op inkomsten uit spaargelden in de vorm van interestbetaling, Pb. L. 26 juni 2003, afl. 157, 38.

¹⁴ Zie D. COVELIERS, "De versoepeling van het bankgeheim – Deel I: Internationale aspecten", AFT 2012, afl. 3, 28-29.

¹⁵ Art. 374 WIB 92.

¹⁶ Art. 319bis WIB 92.

⁹ Cass. 1 oktober 2004, RW 2005-06, 1220; K. VAN DER MAAT, "Geen bankgeheim, wel een discretieplicht in het Belgisch fiscaal recht", RW 2008-09, n° 11, 439; D. COVELIERS, "De versoepeling van het bankgeheim – Deel II: Het fiscaal bankgeheim in het Belgisch recht", AFT 2012, n° 10, 6.

¹⁰ Loi du 14 avril 2011 portant des dispositions diverses, *Moniteur belge* du 6 mai 2011.

¹¹ Art. 322, § 4 CIR 92.

¹² Directive du Conseil 2011/16/UE, 15 février 2011 relative à la coopération administrative dans le domaine fiscal et abrogeant la directive 77/799/CEE., JO. 11 mars 2011, L. 64, 1.

¹³ Directive du Conseil 2003/48/CE, 3 juin 2003 en matière de fiscalité des revenus de l'épargne sous forme de paiements d'intérêts, JO 26 juin 2003, L. 157, 38.

¹⁴ Voir D. COVELIERS, "De versoepeling van het bankgeheim – Deel I: Internationale aspecten", AFT 2012, n° 3, 28-29.

¹⁵ Art. 374 CIR 92.

¹⁶ Art. 319bis CIR 92.

EU-inwoners)¹⁷ en in geval van onbeperkt uitstel van de invordering¹⁸⁻¹⁹.

Doel en verantwoording van het wetsvoorstel

Wij willen de stap zetten om de discretieplicht volledig op te heffen, zodat de fiscus beter en sneller informatie kan verkrijgen met het oog op een juiste belastingheffing. Gezien de laatste wijzigingen van artikelen 318 en 322 WIB 92 en de verschillende Internationale en Europese regels, lijkt het ons niet meer dan normaal dat de laatste stap wordt gezet naar een volledige opheffing van de discretieplicht.

In de huidige stand van de wetgeving wordt de fiscus inzake de directe belastingen nog belemmerd, doordat hij eerst een gehele procedure moet doorlopen om belastingontduiking te bewijzen, vooraleer hij een aanvraag voor inlichtingen kan indienen bij de respectievelijke financiële instellingen. Deze rompslomp zorgt ervoor dat de fiscus niet efficiënt kan onderzoeken wat de staat van de rekeningen van de belastingplichtige en diens vermogen is. De laatste wijziging heeft er wel voor gezorgd dat de fiscus dergelijke informatie kan verkrijgen, als hij beschikt over geloofwaardige vermoedens van belastingontduiking of van tekenen en indiciën. Hoewel, deze wijziging heeft nog steeds niet de verhoopte efficiëntie in zich, die ervoor kan zorgen dat de administratie sneller haar onderzoeken kan uitvoeren bij de vestiging van de belasting, wat op haar beurt een weerslag heeft op de onderzoeken die gebeuren n.a.v. grootschalige fiscale fraude in hoofde van de BBI. Grotere efficiëntiewinsten en een politiek van gerichte overplaatsingen kan ervoor zorgen dat de BBI haar taak beter en kordater kan uitvoeren, indien de ambtenaren belast met de vestiging van de belasting rechtstreeks en zonder al te veel verplichtingen de broodnodige informatie zouden kunnen opvragen bij financiële instellingen, zodoende de belastbare grondslag juist te kunnen vastleggen voor vele belastingplichtigen, die te goeder trouw hun aangifte hebben ingediend. Deze informatie kan er ook voor zorgen dat de fiscus *a priori* de belastbare grondslag juist kan vaststellen, wat op haar beurt de vooraf ingevulde aangifte kan verbeteren, waardoor belastingplichtigen minder geneigd zullen zijn om elk jaar in rijen aan te schuiven om een bevestiging te krijgen van de juistheid van hun aangifte. Dit bespaart de ambtenaren veel tijd en werk, wat bij bepaalde diensten van de belastingadministratie niet direct voorhanden is.

¹⁷ Art. 338bis, § 4 WIB 92.

¹⁸ Art. 413bis-octies WIB 92.

¹⁹ D. COVELIERS, "De versoepeling van het bankgeheim – Deel II: Het fiscaal bankgeheim in het Belgisch recht", AFT 2012, afl. 10, 6.

non-résidents européens)¹⁷ et en cas de surséance indéfinie au recouvrement¹⁸⁻¹⁹.

Objectif et justification de la proposition de loi

Nous entendons prendre l'initiative d'abroger entièrement le devoir de discrétion afin que le fisc puisse obtenir, plus rapidement et dans de meilleures conditions, les informations nécessaires à une juste imposition. Compte tenu des dernières modifications des articles 318 et 322 du Code des impôts sur les revenus 1992, ainsi que des différentes règles internationales et européennes en vigueur, nous estimons qu'il est dans l'ordre des choses de franchir le dernier pas en vue d'abroger entièrement le devoir de discrétion.

La législation en vigueur entrave encore l'administration fiscale en matière de contributions directes car elle doit d'abord suivre toute une procédure afin de démontrer la fraude fiscale avant de pouvoir introduire une demande de renseignements auprès des différentes institutions financières. Or, cette procédure fastidieuse empêche l'administration fiscale d'examiner efficacement la situation des comptes du contribuable et de son patrimoine. La dernière modification en date permet certes à l'administration fiscale d'obtenir ces informations si elle dispose d'indices crédibles de fraude fiscale, de signes ou d'indices mais cette modification n'a pas encore l'efficacité espérée, en ce qu'elle ne permet pas à l'administration fiscale de mener plus rapidement ses enquêtes en vue de l'établissement de l'imposition, ce qui se répercute sur les enquêtes menées par l'ISI contre la grande fraude fiscale. De plus grands gains d'efficacité et une politique de mutations ciblées permettrait à l'ISI de s'acquitter de sa mission dans de meilleures conditions et plus efficacement. Ce serait le cas si les fonctionnaires chargés de l'établissement de l'impôt pouvaient demander directement et sans trop de contraintes aux établissements financiers de leur fournir les informations dont ils ont impérativement besoin. Cela leur permettrait d'établir justement la base imposable pour les contribuables qui ont introduit leur déclaration de bonne foi. Ces informations permettraient également à l'administration fiscale d'établir plus justement la base imposable *a priori*, ce qui pourrait améliorer la qualité des déclarations pré-remplies, de sorte que moins de contribuables seraient incités à faire la file chaque année pour avoir la confirmation que leur déclaration est exacte. Cela permettrait aux fonctionnaires de gagner beaucoup de temps et d'alléger leur charge de travail, ce qui n'est pas vraiment possible dans certains services de l'administration fiscale.

¹⁷ Art. 338bis, § 4 CIR 92.

¹⁸ Art. 413bis-octies CIR 92.

¹⁹ D. COVELIERS, "De versoepeling van het bankgeheim – Deel II: Het fiscaal bankgeheim in het Belgisch recht", AFT 2012, afl. 10, 6.

Een dergelijke mogelijkheid bestaat al voor ambtenaren die belast zijn met de invordering van een reeds vastgestelde belasting krachtens artikel 319*bis* WIB 92. Zij hebben alle onderzoeksbevoegdheden en kunnen dan ook alle informatie opvragen bij financiële instellingen om de vermogenstoestand van de belastingplichtige vast te stellen. Dezelfde mogelijkheid wordt ook geboden aan de ambtenaren van de btw, de successie- en registratierechten. Zij kunnen alle informatie verkrijgen bij de financiële instellingen mits een machtiging van de directeur-generaal. Het lijkt ons dan ook niet meer als normaal om artikelen 318 en 322 WIB 92 in overeenstemming te brengen met bovenstaande artikelen, door dezelfde mogelijkheid te bieden om informatie op te vragen bij financiële instellingen mits een machtiging. Een dergelijke versoepeling/afschaffing is legitiem, gezien het feit dat het een efficiëntere bestrijding toelaat van de fiscale fraude. Dat stelde de Raad van State al in 2009 ²⁰.

De discretieplicht heeft verder ook de negatieve bijwerking dat het op bepaalde vlakken fiscale fraude legaliseert. De vrijstelling van de roerende voorheffing op de eerste schijf van ongeveer 1 900 euro interesten per jaar op de spaarboekjes kan niet gecontroleerd worden door de fiscus vanwege de “vertrouwelijkheid” van de financiële gegevens. De fiscus kan op die manier niet nagaan of een belastingplichtige onder deze threshold blijft dan wel dat hij niet op een artificiële manier verschillende spaarrekeningen opent om zo het spaartegoed te verdelen, zodat de threshold nooit wordt overschreden. De opheffing van de discretieplicht kan dus dit soort fraude beter en efficiënter aanpakken.

De huidige wetgeving wordt daarnaast ook geconfronteerd met de nodige discrepantie op het gebied van het doorbreken van de discretieplicht. Voor de Belgische belastingplichtigen met rekeningen op Belgische banken gelden de bepalingen van artikelen 318 en 322 WIB 92. Maar diezelfde artikelen gelden niet voor Belgische belastingplichtigen, die rekeningen hebben bij banken in het buitenland, en ook niet voor buitenlandse belastingplichtigen, die over rekeningen beschikken bij Belgische banken, maar waarbij er een vraag om inlichtingen wordt gesteld door een buitenlandse belastingadministratie. Daar gelden de regels van artikel 322, § 4 en van de artikelen 338 e.v. van het WIB. Dit zorgt voor de nevenwerking dat niet-inwoners of Belgische belastingplichtigen met buitenlandse rekeningen *de facto* “strenger” worden aangepakt dan Belgen met rekeningen in België. Hierdoor kan de Belgische fiscus minder snel de informatie verkrijgen als het gaat om Belgen met rekeningen in België, terwijl hij dit wel kan wanneer het gaat om niet-inwoners of om Belgen met rekeningen in het buitenland.

²⁰ RvS nr. 47.425/1, 3 december 2009.

Cette possibilité existe déjà, en vertu de l'article 319*bis* du CIR 92, pour les fonctionnaires chargés du recouvrement d'un impôt déjà établi. Ces derniers disposent de tous les pouvoirs d'investigations et peuvent donc demander aux institutions financières toutes les informations nécessaires pour déterminer la situation patrimoniale du contribuable. La même possibilité est offerte aux fonctionnaires de la TVA et des droits de succession et d'enregistrement. Ils peuvent obtenir toutes les informations nécessaires auprès des institutions financières moyennant autorisation du directeur général. Il nous semble dès lors normal de mettre les articles 318 et 322 du CIR 92 en concordance avec les articles précités, en prévoyant la même possibilité de demander des informations auprès des institutions financières moyennant autorisation. Un tel assouplissement (suppression) est légitime, étant donné qu'il permet de lutter plus efficacement contre la fraude fiscale. Le Conseil d'État le soulignait déjà en 2009 ²⁰.

Le devoir de discrétion a également pour conséquence négative qu'il légalise la fraude fiscale à certains égards. L'exonération du précompte mobilier sur la première tranche d'environ 1 900 euros d'intérêts par an sur les livrets d'épargne ne peut être contrôlée par le fisc en raison de la “confidentialité” des données financières. Le fisc ne peut dès lors pas vérifier si un contribuable reste en deçà de ce seuil ou s'il ouvre artificiellement différents comptes en vue de répartir son épargne, de manière à ne jamais dépasser le seuil. La suppression du devoir de discrétion permet donc de lutter plus efficacement contre ce type de fraude.

Par ailleurs, on relève aussi dans la législation actuelle de grandes disparités en matière de levée du devoir de discrétion. Les contribuables belges ayant des comptes dans des banques belges sont soumis aux dispositions des articles 318 et 322 du CIR 92. Cependant, ces mêmes articles ne s'appliquent pas aux contribuables belges qui ont des comptes à l'étranger, ni aux contribuables étrangers qui ont des comptes dans des banques belges, lorsqu'une demande d'information est adressée par une administration fiscale étrangère. Ces contribuables sont soumis aux règles de l'article 322, § 4, et des articles 338 et suivants du CIR 92. Les non-résidents et les contribuables belges ayant des comptes à l'étranger sont dès lors *de facto* traités “plus sévèrement” que les Belges ayant des comptes en Belgique. Le fisc belge obtiendra dès lors moins rapidement des informations s'il s'agit de Belges ayant des comptes en Belgique que pour des non-résidents ou des contribuables belges ayant des comptes à l'étranger.

²⁰ Conseil d'État, n° 47.425/1, 3 décembre 2009.

Deze discrepantie is er gekomen door de implementatie van de verschillende Internationale en Europese regels omtrent wederzijdse bijstand en informatie-uitwisseling inzake belastingen. Deze tendens wordt nog versterkt door een recente wijziging van de Europese Bijstandsrichtlijn en de introductie van de Amerikaanse FATCA-wetgeving. Deze regels verruimen het toepassingsgebied van de vorige regelgeving en veralgemenen de automatische uitwisseling van gegevens van financiële rekeningen. De FATCA-wetgeving gaat nog verder door landen met een bankgeheim of een discretieplicht te dwingen dit op te heffen, zoniet dreigen er sancties. Deze regels zijn dit najaar omgezet in Belgische wetgeving.

De omzetting van deze nieuwe regels in ons land zal het huidige principe van de discretieplicht zwaar onder druk zetten. De vraag zal gesteld worden waarom de Belgische fiscus rekening moet houden met de discretieplicht in geval van Belgische belastingplichtigen met Belgische rekeningen, terwijl dit niet moet voor buitenlandse rekeningen. Hierdoor zal de indruk gewekt worden dat ons land op een indirecte wijze een onrechtmatig concurrentieel voordeel verschaft aan Belgische belastingplichtigen met rekeningen in België, doordat het voor de fiscus moeilijker gemaakt wordt informatie op te vragen bij financiële instellingen dan in het geval voor buitenlandse rekeningen of voor rekeningen van niet-inwoners. Ons land organiseert dan op die wijze een lokroep voor Belgen om bij Belgische financiële instellingen rekeningen te openen i.p.v. in het buitenland. De Raad van State heeft ongeveer in die zin al geoordeeld wat betreft de wetwijziging van de artikelen 318 en 322 WIB 92 in 2011, door het volgende te stellen ²¹:

De nieuwe regeling zal er toe leiden dat de administratie in de rekeningen, boeken en documenten van de bank-, wissel-, krediet- en spaarinstellingen, inlichtingen over hun cliënten kan inzamelen ten behoeve van een andere staat, maar diezelfde inlichtingen niet kan inzamelen voor binnenlands gebruik of de ten behoeve van een andere staat verzamelde inlichtingen niet kan aanwenden voor binnenlands gebruik.

Dit doet de vraag rijzen of daarmee op indirecte wijze geen onrechtmatig concurrentieel voordeel wordt geboden aan de in België actieve bank-, wissel-, krediet- en spaarinstellingen: als Belgische rijksinwoners bankverrichtingen bij Belgische banken uitvoeren, geldt de principiële vertrouwelijkheid van bankgegevens, terwijl uit de memorie van toelichting blijkt dat bij verichtingen in een andere EU-lidstaat, het verstrekken

Ces disparités résultent de la mise en œuvre des différentes règles internationales et européennes concernant l'assistance mutuelle et l'échange de renseignements en matière fiscale. Cette tendance est encore accentuée par une récente modification de la Directive d'assistance mutuelle européenne et l'entrée en vigueur de la législation américaine FATCA. Ces règles élargissent le champ d'application de la réglementation précédente et généralisent l'échange automatique de renseignements relatifs aux comptes financiers. La législation FATCA va encore plus loin en contraignant les pays qui connaissent un système de secret bancaire ou de devoir de discrétion à les supprimer sous peine de sanctions. Ces règles ont été transposées cet automne dans la législation belge.

La transposition de ces nouvelles règles dans notre pays remettra fortement en cause le principe actuel du devoir de discrétion. On se demandera pourquoi le fisc belge doit observer le devoir de discrétion dans le cas de contribuables belges titulaires de comptes belges, alors que ce n'est pas le cas pour les comptes à l'étranger. Par conséquent, l'impression qui sera donnée est que notre pays accorde indirectement un avantage concurrentiel illégitime aux contribuables belges titulaires de comptes en Belgique, parce qu'il sera plus compliqué pour le fisc de demander des informations auprès des institutions financières que dans le cas de comptes à l'étranger ou de comptes dont les titulaires sont des non-résidents. Notre pays incite ainsi les Belges à ouvrir des comptes auprès d'institutions financières belges plutôt qu'à l'étranger. Le Conseil d'État a déjà statué plus ou moins en ce sens en ce qui concerne la modification des articles 318 et 322 CIR 92 en 2011 en soulignant ce qui suit ²¹:

La nouvelle disposition aura pour effet d'autoriser l'administration à recueillir, dans les comptes, livres et documents des établissements de banque, de change, de crédit et d'épargne, des renseignements concernant leurs clients pour qu'un autre État puisse les utiliser, mais ne pourra pas recueillir ces mêmes renseignements pour en faire un usage interne ou ne pourra pas affecter à un usage interne des renseignements recueillis pour un autre État.

Se pose alors la question de savoir s'il n'en résulte pas indirectement un avantage concurrentiel irrégulier pour les établissements de banque, de change, de crédit et d'épargne exerçant des activités en Belgique: lorsque des citoyens belges effectuent des opérations bancaires dans des banques belges, le principe de confidentialité s'applique, tandis que, selon l'exposé des motifs, si les opérations ont lieu dans un autre État

²¹ RvS nr. 49.038/1/2/3/4, 20 en 21 december 2010 en 10 januari 2011, *Parl. St.* Kamer 2010-2011, 1208/001, p. 117.

²¹ Conseil d'État n°49.038/1/2/3/4, 20 et 21 décembre 2010 et 10 janvier 2011, *doc. parl.* 2010-2011, 1208/001, p. 117.

van bankinlichtingen aan de Belgische belastingadministratie zou worden verzekerd.

De rechtspraak van het Hof van Justitie van de Europese Unie leert alvast dat er sprake is van een beperking van zowel het vrij verrichten van diensten als het vrij verkeer van kapitaal wanneer het voor een belastingplichtige om een welbepaalde reden minder aantrekkelijk is om spaartegoeden naar een andere lidstaat dan zijn woonstaat over te brengen en daar aan te houden ²².

De rechtspraak van het Europees Hof van Justitie en het advies van de Raad van State stellen dat een dergelijke discretieplicht een belemmering kan vormen voor het vrij verkeer van diensten en kapitaal, doordat de buitenlandse informatie wordt doorgespeeld en de informatie bij Belgische banken niet. Deze gang van zaken is ongeoorloofd volgens ons en daarom stellen wij voor om de discretieplicht af te schaffen om zo in overeenstemming te komen met de Internationale en Europese regelgeving. Wij vinden ook dat de onderliggende reden van de discretieplicht, met name de vrees voor kapitaalvlucht, volledig achterhaald is door de grote veranderingen op het internationale toneel.

ARTIKELSGEWIJZE TOELICHTING

Artikel 2

Artikel 318 wordt gewijzigd om het principe van de discretieplicht op te heffen, welke door de rechtsleer en de rechtspraak als dusdanig als regel bevestigd wordt in artikel 322 WIB 92. Daarom wordt er ook een verwijzing gemaakt naar de bepalingen van artikel 322 WIB 92, aangezien daar de regels worden uiteengezet waaraan de belastingadministratie zich moet houden, wanneer zij informatie wil opvragen bij een financiële instellingen met het oog op een juiste vaststelling van de belastbare grondslag.

Artikel 3, 1°

In artikel 322 WIB 92 wordt paragraaf 2 vervangen om het kader te scheppen waarbinnen de fiscus rechtsgeldig informatie kan opvragen bij een financiële instelling over één van haar cliënten. Het eerste lid stelt

²² HvJ 11 juni 2009, C-155/08 en C-157/08, Passenheim-van Schoot. In die zaak diende het Hof te oordelen of het in overeenstemming is met het recht van de Europese Unie dat de Nederlandse belastingautoriteiten de belasting kunnen navorderen binnen een termijn van vijf jaar voor tegoeden en inkomsten uit Nederland en binnen een termijn van twaalf jaar voor buitenlandse tegoeden of inkomsten.

membre, l'administration fiscale belge serait assurée de se voir communiquer des renseignements bancaires.

La jurisprudence de la Cour de Justice de l'Union européenne enseigne en tout cas qu'il y a restriction, à la fois à la libre prestation des services et à la libre circulation des capitaux, lorsque, pour une raison spécifique, il est moins attrayant pour un contribuable de transférer des avoirs issus de l'épargne vers un État membre autre que son État de résidence et de les y maintenir.

Il ressort de la jurisprudence de la Cour européenne de Justice et de l'avis du Conseil d'État qu'un tel devoir de discrétion peut former une entrave à la libre circulation des services et des capitaux, étant donné que les informations recueillies à l'étranger sont communiquées tandis que celles relatives aux banques belges ne le sont pas. Nous estimons qu'il s'agit d'une façon de faire illicite et proposons dès lors de supprimer le devoir de discrétion afin de nous conformer à la réglementation internationale et européenne. Il nous semble par ailleurs que l'élément qui motivait le devoir de discrétion, à savoir la crainte d'une fuite des capitaux, n'est plus du tout d'actualité, eu égard aux bouleversements auxquels on assiste sur la scène internationale.

COMMENTAIRE DES ARTICLES

Article 2

L'article 318 est modifié en vue de la suppression du principe du devoir de discrétion qui, d'après la doctrine et la jurisprudence, est confirmé en tant que règle dans l'article 322 du CIR 92. Il est donc également renvoyé au prescrit de l'article 322 du CIR 92, puisque c'est cette disposition qui explique les règles auxquelles l'administration fiscale doit se conformer lorsqu'elle souhaite demander des renseignements à un établissement financier en vue de déterminer adéquatement la base imposable.

Article 3, 1°

Dans l'article 322 du CIR 92, le paragraphe 2 est remplacé en vue de créer le cadre dans lequel le fisc pourra recueillir valablement auprès d'un établissement financier des renseignements au sujet d'un de ses

uitdrukkelijk dat de belastingadministratie informatie kan opvragen bij een financiële instelling, waardoor deze als een derde wordt beschouwd. Daarmee wordt de discretieplicht opgeheven, wanneer de administratie bij een onderzoek voornemens is om nuttige informatie op te vragen over een belastingplichtige bij een financiële instelling. Dit heeft tot doel om de juiste belastinggrondslag vast te stellen, waardoor *a priori* de fiscus in staat wordt gesteld om betwistingen in een later stadium te vermijden en efficiënter fraudegevallen te bespeuren en aan te pakken. Hierbij kan tevens de vooraf ingevulde aangifte correcter en vollediger worden ingevuld, waardoor belastingplichtigen minder bijkomende uitleg moeten vragen bij hun belastingaangifte en waarmee de administratie verder wordt ontlast.

In het tweede lid wordt gesteld dat de aanvraag voor informatie moet worden goedgekeurd door een ambtenaar met minstens de graad van directeur. Deze ambtenaar moet waken over de correcte toepassing van deze regels en daarnaast ook over de vrijwaring van de privacy van de belastingplichtige bij de aanvraag voor informatie en de behandeling van de verkregen gegevens. Het is hierbij van belang dat de administratie enkel die informatie opvraagt die effectief nuttig is om de juiste belastbare grondslag vast te stellen van de belastingplichtige. Het kan niet de bedoeling zijn dat er misbruik zal worden gemaakt van deze bevoegdheid, door excessief informatie op te vragen over niet-relevante documenten of door informatie op te vragen over de belastingplichtige met de bedoeling om derden hierbij te viseren bij zogenaamde "*fishing expeditions*".

Het derde lid preciseert dan de procedure en de voorwaarden voor de toekenning van de machtiging. Zoals hierboven is gesteld mag het niet de bedoeling zijn dat de fiscus misbruik maakt van haar bevoegdheid om dergelijke informatie op te vragen, net zoals zij niet haar macht mag afwenden van het oorspronkelijk doel daarvan, door informatie op te vragen van een belastingplichtige met het enige oogmerk derden te viseren. Het lid verduidelijkt ook het feit dat de aanvraag voor informatie ook in enkele elementen moet voorzien, zoals o.m. de rekeningen of documenten die worden opgevraagd, de identiteit van de belastingplichtige en de redenen die de aanvraag moeten rechtvaardigen. De ambtenaar die de machtiging moet geven, zal bij de beoordeling van de aanvraag dan heel strikt moeten nagaan in welke mate de elementen de aanvraag voor informatie rechtvaardigen en in welke mate de privacy van de belastingplichtige kan worden gevrijwaard.

clients. L'alinéa 1er dispose expressément que l'administration fiscale peut demander des renseignements à un établissement financier, qui sera alors considéré comme un tiers. Le devoir de discrétion est donc supprimé lorsque l'administration se propose, dans le cadre d'une enquête, de demander à un établissement financier de lui fournir des renseignements utiles au sujet d'un contribuable. Le but est de déterminer adéquatement la base imposable et de permettre *a priori* au fisc d'éviter les contestations à un stade ultérieur et de détecter et de poursuivre plus efficacement les cas de fraude. Grâce à cette modification législative, la déclaration préremplie pourra également être remplie de façon plus correcte et plus complète. Les contribuables auront donc besoin de moins d'explications complémentaires pour cette déclaration, ce qui déchargera encore l'administration.

L'alinéa 2 prévoit que la demande d'information doit être approuvée par un fonctionnaire ayant au moins le grade de directeur. Ce fonctionnaire doit veiller à l'application correcte de ces règles ainsi qu'au respect de la vie privée du contribuable lors de la demande d'information et du traitement des données obtenues. Il importe, à cet égard, que l'administration demande uniquement les informations qui sont effectivement utiles pour déterminer correctement la base imposable du contribuable. L'objectif ne peut être que le fisc abuse de cette compétence en demandant des informations excessives sur des documents non pertinents, ou en demandant des informations sur le contribuable dans le but de viser des tiers au moyen de "*fishing expeditions*".

L'alinéa 3 précise la procédure et les conditions d'octroi de l'autorisation. Comme indiqué ci-dessus, l'objectif ne peut être que le fisc abuse de son pouvoir de demander de telles informations, tout comme il ne peut s'écarter de l'objectif initial en demandant des informations sur un contribuable dans l'unique but de viser des tiers. L'alinéa précise aussi que la demande d'information doit contenir plusieurs éléments, tels que les comptes ou documents demandés, l'identité du contribuable et les motifs justifiant la demande. Le fonctionnaire qui octroie l'autorisation devra vérifier très strictement, lors de l'évaluation de la demande, dans quelle mesure les éléments justifient la demande d'information et dans quelle mesure le respect de la vie privée du contribuable peut être garanti.

Artikel 3, 2°

Paragraaf 3 van artikel 322 WIB 92 wordt aangepast om de fiscus toegang te geven tot het Centraal Aanspreekpunt, aangezien de discretieplicht wordt opgeheven in artikelen 318 en 322 WIB 92. Daarom moet eenzelfde aanpassing gebeuren in paragraaf 3, zodat de belastingadministratie tegelijk de informatie kan opvragen bij de financiële instelling als bij het Centraal Aanspreekpunt, om zo te vermijden dat verschillende financiële instellingen worden geconfronteerd met eenzelfde vraag voor informatie, wat eventueel de verkeerde indruk kan geven dat een bepaalde cliënt wordt onderzocht in het kader van belastingontduiking. Om een dergelijke vertrouwenskwestie te vermijden wordt het opportuun geacht de fiscus de toegang te geven tot het CAP, indien hij hiertoe wordt gemachtigd volgens de bepalingen in artikel 322, § 2 WIB 92.

Artikel 4

Artikel 333/1, § 1 WIB 92 wordt aangepast om in overeenstemming te zijn met de wijzigingen in artikel 318 en 322 WIB 92. Het preciseert dat de fiscus eerst een aangetekende brief moet versturen aan de belastingplichtige, waarin hij de belastingplichtige vraagt om bepaalde informatie of documenten op te sturen, welke kunnen worden gebruikt voor een juiste vaststelling van de belastbare grondslag.

Hierdoor wordt een getrapte procedure voor de aanvraag van informatie gefinaliseerd. Eerst moet de fiscus de belastingplichtige de kans geven om zelf de informatie mee te delen. Indien de belastingplichtige weigert of nalaat deze informatie op te sturen, kan de fiscus de financiële instelling aanspreken deze inlichtingen te verschaffen, wanneer men daartoe gemachtigd is. Deze machtiging moet strikt beoordeeld worden en daarnaast ook strikt opgevolgd worden op straffe van nietigheid van het gevoerde onderzoek. De machtiging en de getrapte procedure moeten het oneigenlijk gebruik door de belastingadministratie tegengaan en moeten tevens de privacy van de belastingplichtige kunnen vrijwaren.

Eric VAN ROMPUY (CD&V)
Servais VERHERSTRAETEN (CD&V)
Roel DESEYN (CD&V)

Article 3, 2°

Le paragraphe 3 de l'article 322 du CIR 92 est adapté afin que le fisc ait accès au Point de contact central, étant donné que le devoir de discrétion est supprimé dans les articles 318 et 322 du CIR 92. C'est pourquoi il convient également d'adapter le paragraphe 3, afin que l'administration fiscale puisse demander en même temps des informations auprès de l'institution financière et du Point de contact central. Cela permet d'éviter que différentes institutions financières soient confrontées à une même demande d'informations, ce qui pourrait éventuellement donner l'impression erronée qu'une enquête est menée sur un certain client dans le cadre d'une fraude fiscale. En vue d'éviter de soulever une telle question de confiance, il est jugé opportun que le fisc puisse consulter le PCC, s'il y est autorisé en vertu des dispositions de l'article 322, § 2, du CIR 92.

Article 4

L'article 333/1, § 1er, du CIR 92 est adapté afin de tenir compte des modifications des articles 318 et 322 du CIR 92. Il précise que le fisc doit au préalable envoyer une lettre recommandée au contribuable dans laquelle il demande à ce dernier de fournir des informations ou des documents qui permettront d'établir avec exactitude la base imposable.

Cette mesure finalise ainsi une procédure par paliers pour les demandes d'informations. Le fisc doit d'abord donner au contribuable la possibilité de transmettre lui-même les informations. Si le contribuable refuse ou néglige de le faire, le fisc peut demander, moyennant autorisation, à l'institution financière de fournir ces renseignements. Cette autorisation doit être évaluée mais aussi appliquée de manière stricte à peine de nullité de l'enquête. L'autorisation et la procédure par paliers devraient faire en sorte que l'administration fiscale n'abuse pas de cette procédure tout en préservant la vie privée du contribuable.

WETSVOORSTEL**Artikel 1**

Deze wet regelt een aangelegenheid als bedoeld in artikel 74 van de Grondwet.

Art. 2

Artikel 318 van het Wetboek van de Inkomstenbelastingen 1992, laatstelijk gewijzigd bij de wet van 21 december 2013, wordt vervangen als volgt:

“Art. 318. In afwijking van de bepalingen van artikel 317, en onverminderd de toepassing van de artikelen 315, 315*bis* en 316, is de administratie gemachtigd om in de rekeningen, boeken en documenten van bank-, wissel-, krediet-, spaar- en verzekeringsinstellingen, inlichtingen in te winnen met het oog op de vaststelling van de juiste belastbare grondslag van hun cliënten. Deze bevoegdheid wordt geregeld volgens de bepalingen in artikel 322.”.

Art. 3

In artikel 322 van hetzelfde Wetboek, laatstelijk gewijzigd bij de wet van 25 april 2014, worden de volgende wijzigingen aangebracht:

1° paragraaf 2 wordt vervangen als volgt:

“§ 2. Wanneer de administratie bij het onderzoek voornemens is om inlichtingen in te winnen van een bank-, wissel-, krediet-, spaar- en verzekeringsinstelling wordt een dergelijke instelling als een derde beschouwd waarop de bepalingen van paragraaf 1 onverminderd van toepassing zijn.

In voorkomend geval kan een ambtenaar met minstens de graad van directeur, die hiertoe werd aangesteld door de minister van Financiën, een ambtenaar met de graad van ten minste inspecteur ermee belasten om bij een bank-, wissel-, krediet-, spaar- en verzekeringsinstelling elke inlichting op te vragen die nuttig kan zijn om het bedrag van de belastbare inkomsten van de belastingplichtige te bepalen.

De door de minister aangestelde ambtenaar mag de machtiging slechts verlenen:

1° nadat de ambtenaar die het onderzoek voert, de inlichtingen en gegevens met betrekking tot de rekeningen tijdens het onderzoek middels een vraag om

PROPOSITION DE LOI**Article 1er**

La présente loi règle une matière visée à l'article 74 de la Constitution.

Art. 2

L'article 318 du Code des impôts sur les revenus 1992, modifié en dernier lieu par la loi du 21 décembre 2013, est remplacé par ce qui suit:

“Art. 318. Par dérogation aux dispositions de l'article 317, et sans préjudice de l'application des articles 315, 315*bis* et 316, l'administration est autorisée à recueillir dans les comptes, livres et documents des établissements de banque, de change, de crédit, d'épargne et d'assurance des renseignements en vue de la fixation de la base imposable exacte de leurs clients. Cette compétence est réglée selon les dispositions de l'article 322.”.

Art. 3

Dans l'article 322 du même Code, modifié en dernier lieu par la loi du 25 avril 2014, les modifications suivantes sont apportées:

1° le paragraphe 2 est remplacé par ce qui suit:

“§ 2. Lorsque l'administration envisage, dans le cadre de l'enquête, de recueillir des renseignements auprès d'un établissement de banque, de change, de crédit, d'épargne et d'assurance, cet établissement est considéré comme un tiers soumis sans restriction à l'application des dispositions du paragraphe 1er.

Le cas échéant, un agent du grade de directeur au moins, désigné à cet effet par le ministre des Finances, peut prescrire à un agent du grade d'inspecteur au moins de réclamer auprès d'un établissement de banque, de change, de crédit, d'épargne et d'assurance tout renseignement pouvant être utile pour déterminer le montant des revenus imposables du contribuable.

L'agent désigné par le ministre peut uniquement accorder l'autorisation:

1° après que l'agent qui mène l'enquête a réclamé au cours de l'enquête les informations et données relatives aux comptes, par le biais d'une demande

inlichtingen als bedoeld in artikel 316 heeft gevraagd en bij die vraag duidelijk heeft aangegeven dat hij de toepassing van artikel 322, § 2, kan vragen, indien de belastingplichtige de gevraagde gegevens verborgen houdt of ze weigert te verschaffen. De opdracht bedoeld in het tweede lid kan pas aanvangen wanneer de termijn bepaald in artikel 316 is verlopen;

2° nadat hij heeft vastgesteld dat het gevoerde onderzoek gegronde elementen aan het licht heeft gebracht en dat er vermoedens zijn dat de belastingplichtige gegevens daarover bij een in het tweede lid bedoelde instelling verborgen houdt of dat de belastingplichtige weigert om die gegevens zelf te verschaffen.

3° nadat de ambtenaar die het onderzoek voert, heeft aangeduid om welke rekeningen, contracten en documenten het gaat, welke relevant zijn voor een juiste belastingheffing.

4° nadat hij vastgesteld heeft dat de aanvraag tot informatie met redenen omkleed is, welke de aanvraag kunnen rechtvaardigen.”;

2° § 3, tweede lid, wordt vervangen als volgt:

“Wanneer de door de minister aangestelde ambtenaar bedoeld in § 2, derde lid, heeft vastgesteld dat het gevoerde onderzoek bedoeld in paragraaf 2, één of meer concrete elementen heeft opgeleverd, welke een vraag om inlichtingen bij een bank-, wissel-, krediet-, spaar- of verzekeringsinstelling rechtvaardigt, kan hij de beschikbare gegevens over die belastingplichtige opvragen bij dat centraal aanspreekpunt.”.

Art. 4

In artikel 333/1, § 1, van hetzelfde Wetboek, laatstelijk gewijzigd bij de wet van 21 december 2013, wordt het eerste lid vervangen als volgt:

“In de gevallen bedoeld in de artikelen 322, § 2 en 327, § 3, tweede lid, stelt de administratie de belastingplichtige in kennis van de aanwijzing, aanwijzingen of gegevens op grond waarvan zij meent dat het gevoerde onderzoek een vraag om inlichtingen bij een financiële instelling rechtvaardigt. Deze kennisgeving geschiedt bij aangetekende brief gelijktijdig met het verzenden van de voormelde vraag om inlichtingen op straffe van nietigheid van het gevoerde onderzoek.”.

de renseignements telle que visée à l'article 316, et a stipulé clairement à cette occasion qu'il peut requérir l'application de l'article 322, § 2, si le contribuable dissimule les informations demandées ou s'il refuse de les communiquer. La mission visée à l'alinéa 2 ne peut prendre cours qu'à l'expiration du délai visé à l'article 316;

2° après avoir constaté que l'enquête effectuée a mis au jour des éléments fondés et qu'il existe des présomptions que le contribuable dissimule des données à ce sujet auprès d'un établissement visé à l'alinéa 2 ou refuse des les communiquer lui-même.

3° après que l'agent qui mène l'enquête a indiqué de quels comptes, contrats et documents il s'agissait, lesquels sont pertinents pour une juste perception de l'impôt.

4° après avoir constaté que la demande de renseignements est motivée.”;

2° le paragraphe 3, alinéa 2 est remplacé par ce qui suit:

“Lorsque l'agent désigné par le ministre, visé au § 2, alinéa 3, a constaté que l'enquête visée au § 2, a révélé un ou plusieurs éléments concrets justifiant une demande de renseignements auprès d'un établissement de banque, de change, de crédit, d'épargne ou d'assurance, il peut demander au point de contact central les données disponibles relatives à ce contribuable.”.

Art. 4

Dans l'article 333/1, § 1er, du même Code, modifié en dernier lieu par la loi du 21 décembre 2013, l'alinéa 1er est remplacé par ce qui suit:

“Dans les cas visés aux articles 322, § 2, et 327, § 3, alinéa 2, l'administration informe le contribuable de l'indice, des indices ou des éléments sur la base desquels elle estime que les investigations menées justifient une demande de renseignements auprès d'un établissement financier. Cette notification s'effectue, à peine de nullité des investigations menées, par lettre recommandée simultanément à l'envoi de la demande de renseignements précitée.”.

Art. 5

Deze wet treedt in werking op de eerste dag van de maand na afloop van een termijn van tien dagen te rekenen van de dag volgend op de bekendmaking ervan in het *Belgisch Staatsblad*.

8 oktober 2015

Eric VAN ROMPUY (CD&V)
Servais VERHERSTRAETEN (CD&V)
Roel DESEYN (CD&V)

Art. 5

La présente loi entre en vigueur le premier jour du mois qui suit l'expiration d'un délai de dix jours à compter du lendemain de sa publication au *Moniteur belge*.

8 octobre 2015